

การประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

AN APPLICATION OF TOSAPHITHRAJDHAMMA PRINCIPLES IN ADMINISTRATION THAT AFFECTS
THE PERFORMANCE OF TEACHERS UNDER NAKHON SI THAMMARAT PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2

พงศ์ธร นาบอน, บุญส่ง ทองเอียง, ทิพมาส เสวตวรโชติ

Pongthorn Nabon, Boonsong Thong-eaing, Tippamas Sawetworrachot

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมราช

Mahamakut Buddhist University Srithammasokkaraj Campus

E-mail: akepongthornnaborn@gmail.com

Received: January 23, 2023 **Revised:** June 10, 2023 **Accepted:** December 15, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับการประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 2) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ประชากร ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 จำนวน 2,620 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 จำนวน 335 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิดซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลเชิง ปริมาณด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวม ทั้ง 10 ด้าน พบว่า มีการประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการให้ (ทาน) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านความซื่อตรง (อาชวะ) ส่วนด้านควบคุมพฤติกรรม (ศีล) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ 2) ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวม ทั้ง 3 ด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านมีคุณธรรม

จริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านแรงจูงใจในการทำงาน ส่วนด้านความรู้ ความสามารถ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ 3) ผลการวิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า มีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ความสามารถ ($r = .739$) ด้านแรงจูงใจในการทำงาน ($r = .665$) ด้านมีคุณธรรม จริยธรรม ($r = .803$)

คำสำคัญ : หลักทศพิธราชธรรม, ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

Abstracts

This thesis has the following objectives : 1) To study the level of application of the principle of Tosaphitharajdhamma in the administration of educational institutions under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2 2) To study the performance level of teachers in educational institutions under the Office of Nakhon Si Thammarat Primary Education Service Area 2 and 3) To study the relationship between the application of Tosapitha Rajadhamma principles in administration and the performance of teachers under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2 The population were school teacher under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2.there are about 2,620 persons, sample size according to Krejcie and Morgan's table measurement, the samples were about 335 persons, The tool used for data collection was a closed-ended questionnaire that intensively analyzed the data. volume with a ready-made computer program The statistics used in the research were percentage, mean, standard deviation, Simple Pearson's Product Moment Correlation.

The results showed that 1) The results of the analysis on the application of the Tosaphitharajdhamma principles in the administration that affect the efficiency of the teacher's performance. Under the Office of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area 2, by combining all 10 aspects, it was found that the application of the principle of Dosaphitharajdhamma in the administration of the administrators was at a high level when considering each aspect, arranged in descending order of average value from highest to lowest. found that when considering each aspect Sorted by average from highest to lowest, it was found that giving (alms) had the highest average, followed by honesty (achava), and behavioral control (precepts) had the lowest average, respectively. 2)The results of the analysis on the

performance of teachers under the Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2, overall, in all 3 aspects, found that it was at the highest level when considering each aspect, sorted by average from In descending order, it was found that morality and ethics had the highest average, followed by motivation in working. As for knowledge and ability, they had the lowest averages, respectively. 3)The results of the analysis of the application of the principle of Tosaphitharajdhamma In administration and performance efficiency of teachers under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2, it was found that there was a positive correlation with a statistically significant level of 0.01 in all 3 aspects. When considering each aspect, it was found that Knowledge and competence ($r = .739$) Work motivation ($r = .665$) Morality and ethics ($r = .803$)

Keywords : Tosaphithrajdhamma, operational efficiency

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยเข้าสู่ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงหรือยุค 4.0 ซึ่งส่งผลทั้งทางบวกและทางลบที่ผ่านมามีได้เผชิญกับสภาวะวิกฤติเศรษฐกิจอย่างรุนแรงและยังมีผลกระทบต่อเนื่อง หากมองในระดับองค์กรทุกองค์กรทั้งในภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชนมีความจำเป็นที่จะต้องมีการวิเคราะห์ตนเอง เพื่อให้เห็นความสำคัญและความเร่งด่วนในการที่จะต้องปรับเปลี่ยนหรือเปลี่ยนแปลงตนเองเพื่อไปสู่สิ่งที่ดีกว่า (รัตติกรณ์. จงวิศาล, 2564, หน้า 72) โดยสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากในการขับเคลื่อนองค์กรก็คือ ทรัพยากรมนุษย์ อริสโตเติล (Aristotle) กล่าวไว้ว่า “มนุษย์เป็นสัตว์สังคม” (Man is a Social Animal) มนุษย์มีการอาศัยอยู่ร่วมกันอย่างเป็นหมวดหมู่และมีสังคม จะใช้ชีวิตอยู่เพียงลำพังไม่ได้ สังคมจึงได้กลายเป็นแหล่งรวมศูนย์ความคิดที่มนุษย์ได้สร้างขึ้นมากเพื่อค้นหาคำตอบต่าง ๆ ให้กับตนเอง สังคมในทุกระดับชั้นจึงเป็นแหล่งรวมคนหลาย ๆ แบบเข้าด้วยกัน ซึ่งผู้คนเหล่านั้นต่างก็มีจิตวิญญาณ มีความรู้สึกนึกคิดและมีจุดหมายปลายทางที่แตกต่างกันออกไปด้วยเหตุผลเหล่านี้จึงทำให้เกิดปัญหา ความวุ่นวาย อันเนื่องมาจากความแตกต่างทางด้านความคิด ซึ่งเมื่อใดก็ตามที่สังคมมีปัญหาเกิดขึ้น ผู้ที่จะทำหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาเหล่านั้นให้หมดสิ้นไปได้ดีที่สุดก็เป็นหน้าที่ของสมาชิกทุก ๆ คนนั่นเอง โดยจะต้องอาศัยความสามัคคีระหว่างกันเป็นสำคัญ ซึ่งสื่อกลางที่สำคัญในการช่วยประสานคนให้บริหารงานได้อย่างสมบูรณ์ ถูกต้อง เหมาะสม นั่นก็คือ “ผู้นำ” ซึ่งเป็นบุคคลที่จะมาช่วยเป็นกำลังแรงใจและมั่นสมองในการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อให้การพัฒนานั้นไปสู่จุดมุ่งหมายได้ดีและมีความเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น

“ผู้นำ” คือ บุคคลที่ได้รับการยกย่องให้เป็นหัวหน้า อาจเป็นบุคคลที่ได้รับมอบหมายโดยการเลือกตั้ง หรือแต่งตั้งให้นำกลุ่มมีอิทธิพลต่อสมาชิกและกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มมีบทบาทสำคัญในการนำกลุ่มให้สามารถดำเนินงานจนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ผู้นำที่ดีนั้นต้องมองโลกในแง่บวกและมีจริยธรรม ตระหนักถึงความสำเร็จขององค์กรควบคู่ไปกับการทำองค์กรให้เป็นเลิศ

ทางด้านคุณธรรมและจริยธรรม นอกจากนี้แล้วผู้นำจะต้องมีความคิดและความรับผิดชอบทั้งต่อสังคมและรับผิดชอบต่อสิ่งที่พูดด้วย จะต้องมีความใฝ่รู้และรู้จริงรวมถึงจะต้องเป็นคนที่เปิดใจและยอมรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่นเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาตนเองถ้าผู้นำไม่มีคุณธรรม จริยธรรมแล้วทุกอย่างก็จะล้มเหลวไปหมด ฉะนั้นจากแนวความคิดนี้ ผู้นำหรือผู้บริหารต้องบริหารงานที่อยู่บนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรมด้วย คุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารในการบริหารจัดการสถานศึกษา ปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่ถือเป็นหลักใหญ่ คือ การมีผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณธรรม จริยธรรม ในการบริหารจัดการที่ถูกต้องตามกรอบของคุณธรรม จริยธรรมที่บุคคลทั่วไปในสังคมยอมรับได้ นอกจากนี้คุณธรรมและจริยธรรมนั้นเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะสร้างศรัทธา ซึ่งเกิดเป็นแรงจูงใจให้เกิดความสามัคคีร่วมมือกันในการปฏิบัติงานเพื่อมุ่งไปสู่ผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายเดียวกันแล้วสามารถทำให้ผู้ร่วมงาน ทุกคนในองค์กรเกิดความเชื่อถือและเชื่อมั่นในตัวผู้นำและผู้นำจะประสบความสำเร็จดังกล่าวได้จะต้องมีธรรมะประจำใจในการนำตน นำคน นำงาน ธรรมะนำใจในที่นี้หมายถึง ทศพิธราชธรรม หรือ ราชธรรม 10 มาเป็นหลักในการบริหารเพื่อทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีต่อบุคคลต่าง ๆ ทั้งต่อตนเอง ผู้ร่วมงานและผู้รับบริการ ได้รับการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ คุณภาพ เก่ง ดี และมีความสุข

ทศพิธราชธรรม หรือ ราชธรรม 10 เป็นธรรมที่ผู้นำ ผู้ปกครอง หรือผู้บริหารควรยึด เป็นหลักธรรมในการนำตน นำคน นำงาน หรือเป็นหลักธรรมในการครองตน ครองคน และครองงาน เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน บริหารงาน ให้เกิดทักษะภาวะผู้นำและสร้างแรงจูงใจในการทำงาน สอดคล้องกับท่านพุทธทาสภิกขุ ที่กล่าวว่า “...ธรรมะคือหน้าที่ จงถือเอาธรรมะหรือหน้าที่เป็นที่พึงยึด จะมีพระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ ครบถ้วนอยู่ในคำว่า หน้าที่ นั่นเอง ในที่นี้ ธรรม หมายถึง หน้าที่แห่งการปฏิบัติตามหลักทศพิธราชธรรม ซึ่งจะมีความถูกต้องที่สุด... หน้าที่ที่ท่ามาหาเลี้ยงชีพ ก็เป็นหน้าที่หมวดหนึ่ง (การครองงาน) หน้าที่ในการบริหารร่างกายให้เป็นอยู่ปกติ นี่ก็เป็นหมวดหนึ่ง (การครองตน) หน้าที่ในการติดต่อกับสังคมรอบด้าน นี่ก็หมวดหนึ่ง (การครองคน) อย่างน้อยก็เป็นสามหมวดแห่งหน้าที่ก็จะเป็นความปลอดภัย แต่ในที่นี้ จะยึดเอาหลักทศพิธราชธรรมมาเป็นหลักปฏิบัติ ในสิ่งที่เรียกว่าหน้าที่ถ้าถือธรรมะนี้เป็นหลักแล้วจะง่ายตายในการที่จะทำหน้าที่ที่ทั้งปวงให้ครบถ้วน...” (พุทธทาสภิกขุ, ทศพิธราชธรรม, 2565, หน้า 223) ทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่ผู้บริหารควรยึดเป็นหลักในการใช้อำนาจหน้าที่ที่แสดงออกถึงความมีภาวะผู้นำของผู้บริหารในการนำหลักธรรมมาใช้ในการบริหาร เพื่อเป็นตัวขับเคลื่อนให้บรรลุผลสำเร็จทั้งการบริหารงานและการบริหารบุคคล

การนำหลักธรรมมาใช้ในการบริหารงานและการบริหารบุคคลนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างมากก็เพราะว่าบุคคลสำคัญที่จะดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนคือ ครู ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการผลักดันให้นักเรียนและโรงเรียนมีประสิทธิภาพเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม สามารถบรรลุถึงพันธกิจและวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ซึ่งการที่ครูจะปฏิบัติงานอย่างขยันขันแข็ง มุ่งเททำงานอย่างเต็มประสิทธิภาพและดึงศักยภาพของตนเองมาใช้ในการปฏิบัติงานได้นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นหลัก การทราบถึงกลไกของพฤติกรรมและวิสัยทัศน์ย่อมเท่ากับทำให้ผู้บริหารในฐานะเป็นผู้นำ ผลักดันให้พฤติกรรมในการทำงานของครูเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เพราะครู คือ บุคคลที่เสียสละทุ่มเทในการให้การศึกษาแก่เด็กอย่างมาก ประกอบกับต้องปฏิบัติหน้าที่มากมาย ครูยังต้องทำงาน อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารโรงเรียน ดังนั้น ถ้าผู้บริหารขาดความมีคุณธรรม จริยธรรมในการบริหารงาน ขาดหลักธรรมในการนำตน นำคน นำงาน

ไม่ส่งเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ครูแล้ว ก็จะส่งผลให้งานในหน้าที่รับผิดชอบขาดการพัฒนาและไม่มีประสิทธิภาพในที่สุด

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการบริหารงานโดยใช้หลักทศพิธราชธรรมที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ซึ่งผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการเสริมสร้างและประยุกต์หลักธรรมมาใช้ในการบริหาร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการปฏิบัติงานของครู อันจะส่งผลให้การจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

วิธีการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 จำนวน 2,620 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้วิจัยใช้เทคนิคและวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงสำหรับกลุ่มข้าราชการครู เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ ครอบคลุมในทุกอำเภอและเป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ เครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 335 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้าง โดยทำการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ มาเป็นแนวทางในการจัดทำแบบสอบถาม ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ได้แก่ 1.เพศ 2.อายุ 3.ระดับการศึกษา 4.ประสบการณ์การทำงาน 5.ขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหาร ได้แก่ 1) ทาน 2) ศีล 3) บริจาค 4) ความซื่อตรง 5) ความอ่อนโยน 6) ความเพียร 7) ความไม่โกรธ 8) ความไม่เบียดเบียน 9) ความอดทน และ 10) ความยุติธรรม ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตั้งแต่มากที่สุดไปจนถึงน้อยที่สุด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีโอกาสเลือกตอบได้ตรงตามความเป็นจริง

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครู ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตั้งแต่มากที่สุดไปจนถึงน้อยที่สุด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีโอกาสเลือกตอบได้ตรงตามความเป็นจริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิทยานิพนธ์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมราชโคราช ไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีธรรมราช เขต 2 เพื่อขออนุญาตทำการเก็บข้อมูลพร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำเครื่องมือไปเก็บข้อมูลตามวันและเวลาที่กำหนดไว้

3. เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนครบทั้งหมดแล้วผู้วิจัยทำการตรวจสอบความเรียบร้อย ความสมบูรณ์ และนำข้อมูลไปบันทึกลงในโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลและดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัย ต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ ค่าความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC), ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha-Coefficient) โดยใช้สูตรของ Cronbach สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation)

ผลการศึกษา

1. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับระดับการประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า มีการประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการให้ (ทาน) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (= 4.86) รองลงมา คือ ด้านความซื่อตรง (อาชวะ) มีค่าเฉลี่ย (= 4.83) ส่วนด้านที่น้อยที่สุด คือ ด้านควบคุมพฤติกรรม (ศีล) (= 4.49) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีธรรมราช เขต 2

พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านมีคุณธรรม จริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (= 4.74) รองลงมา คือ ด้านแรงจูงใจในการทำงาน (= 4.73) ส่วนด้านความรู้ ความสามารถ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (= 4.71) ตามลำดับ

3. ผลวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีธรรมราช เขต

พบว่า ผลการวิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารงาน โดยรวม (X) กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครู โดยรวม (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = .837$) เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า มีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้ง 3 ด้านคือ ด้านความรู้ ความสามารถ ($r = .739$) ด้านแรงจูงใจในการทำงาน ($r = .665$) และด้านมีคุณธรรม จริยธรรม ($r = .803$)

การอภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2” ผู้วิจัยได้นำผลที่พบจากการวิจัยมาอภิปรายเชื่อมโยงกับทฤษฎี แนวคิด และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษา พบว่า ระดับประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ทั้ง 10 ด้าน ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารงานในสถานศึกษาโดยทั่วไปผู้บริหารสถานศึกษาเลือกที่จะยึดหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานควบคู่ไปด้วยกับกฎระเบียบปฏิบัติของทางราชการ ซึ่งในหลักธรรมที่นำมาใช้ในการบริหารคือ หลักธรรมทศพิธราชธรรม ประกอบด้วยหลักธรรม 10 ประการ ได้แก่ การให้ ควบคุมพฤติกรรม เสียสละ ซื่อตรง อ่อนโยน ยับยั้งชั่งใจ ระวังความโกรธ ไม่เบียดเบียน อดทน หนักแน่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธี นาอุดม (2563, หน้า 117 - 119) ได้วิจัย เรื่อง การปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ผลการวิจัย พบว่า 1) การปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านอวิโรธนะ (ความไม่คลาดจากธรรม) 2) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า การปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านทานะ (การให้) และด้านอภิกโรธะ (ความไม่โกรธ) ตามลำดับ 3) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน 4) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประสบการณ์การทำงานโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน 5) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตาม

ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสังกัดของโรงเรียน โดยรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนมมากกว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 6) แนวทางพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนมจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านศีลละ (ความประพฤติดีงาม) ด้านอาชชวะ (ความซื่อตรง) ด้านมัททวะ (ความอ่อนโยน สุภาพเรียบร้อย) ด้านตบะ (ความเพียร) และด้านขันติ (ความอดทน) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นำศักดิ์ หนูคง (2550, หน้า ก) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่นครศรีธรรมราช เขต 1” ผลการวิจัยพบว่า 1) การใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราชเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านการไม่อาฆาตพยาบาทและเบียดเบียนผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านความสุภาพอ่อนน้อมและด้านการรักษากฎหมาย ระเบียบและวินัย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) การใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราชเขต 1 ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกันโดยรวมพบว่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 สรุปได้ว่า 2.1) ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราชเขต 1 ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกันโดยรวมพบว่า แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า แตกต่างกัน 7 ด้าน คือ ด้านการเสียสละ ด้านความซื่อสัตย์และความเที่ยงตรง ด้านความสุภาพอ่อนน้อม ด้านความพากเพียรในการทำงาน ด้านการระงับและการควบคุมอารมณ์ ด้านการมีความอดทนอดกลั้น ด้านการธำรงรักษาความยุติธรรม ไม่แตกต่างกัน 3 ด้าน คือ ด้านการให้ ด้านการรักษากฎหมาย ระเบียบและวินัย ด้านการไม่อาฆาตพยาบาทและเบียดเบียนผู้อื่น 2.2) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ของการใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราชเขต 1 ที่มีขนาดต่างกัน โดยรวม พบว่า มีความแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ใช้ทศพิธราชธรรมในการบริหารงานแตกต่างกัน โดยที่มีคู่ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง และพบว่า การใช้ทศพิธราชธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง สูงกว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ และผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ทุกด้าน 2) จะพบได้ว่าหน่วยงานที่มีการใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารงานทำให้หน่วยงานนั้นมีความเป็นระเบียบและวินัยที่ดีมากยิ่งขึ้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนูญชัย ชาวแกลง (2563, หน้า ก) ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้หลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า 1) ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหาร

สถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ 3) การประยุกต์ใช้หลักกรรมทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยที่พบว่า การประยุกต์ใช้หลักกรรมทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การรับรู้เป้าหมายร่วมกัน การร่วมรับผิดชอบ และการร่วมปฏิบัติงาน เพราะว่าปัจจัยเหล่านี้ เป็นส่วนที่ทำให้การบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพ เพราะครูเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน ทำให้เต็มใจที่จะปฏิบัติงานร่วมกันอย่างเต็มความสามารถ

2. ผลการศึกษา ระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านมีคุณธรรม จริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านแรงจูงใจในการทำงาน ส่วนด้านความรู้ ความสามารถ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับซึ่งผลที่ออกมาเป็นเพราะหลักของคุณธรรม จริยธรรม นั้นเป็นหัวใจที่สำคัญในการปฏิบัติตนของครู เป็นความดี เป็นคุณธรรมประจำตน และเป็นหน้าที่ที่ทุกคนควรประพฤติปฏิบัติ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่เพื่อนมนุษย์ การประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีนั้นจะทำให้สามารถเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง มีความยุติธรรมและเหมาะสม ทำให้การทำงานในสถานศึกษา และการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นในสถานประสบความสำเร็จได้ไม่ยาก ซึ่งสอดคล้องกับ ยนต์ ชุ่มจิต (2553, หน้า 76 – 83) กล่าวถึง จริยธรรม ซึ่งหมายถึง ครูทุกคนต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการอบรม ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียน ซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่หลักและสำคัญอีกประการหนึ่งของความเป็นครูซึ่งสอดคล้องกับ กมลรัฐ อินทรทัศน์ (2556, หน้า 89) กล่าวถึง การทำงานที่อาศัยการสื่อสารจะมีประสิทธิภาพได้นั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง แต่สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ เรื่องของหลักคุณธรรม ความจริงใจ ความปรารถนาดี และความมีน้ำใจต่อกัน สอดคล้องกับ ราชกิจจานุเบกษา (2562, หน้า 19 - 20) กล่าวถึง คุณธรรมจริยธรรม คือ การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และมีความ เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ชัย บุญประเสริฐ (2563, หน้า ก) ได้วิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลางกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) ตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบคือ $y = + X$ และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $y = Zx$ จากสมการพยากรณ์แสดงให้เห็น

ทักษะการบริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีทักษะในการแนะนำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถปฏิบัติงานตามคำสั่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ เข้าใจลักษณะของงานและมีการวางแผนในการบริหารสถานศึกษา และมีความเข้าใจ ในความแตกต่างระหว่างบุคคล ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมาย และพันธกิจของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลการศึกษา พบว่า ว่า การประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารโดยรวม (X) กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครู โดยรวม (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า มีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = .837$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้ง 3 ด้านคือ ด้านความรู้ ความสามารถ ($r = .739$) ด้านแรงจูงใจในการทำงาน ($r = .665$) ด้านมีคุณธรรมจริยธรรม ($r = .803$) ผลการวิจัยครั้งนี้จึงยอมรับสมมติฐาน บางส่วน ของการวิจัยข้อที่ 3 ที่ว่าการประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารงานของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จะเห็นได้ว่าการประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเพิ่มขึ้น ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูก็จะมีค่าเพิ่มขึ้นไปด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มีการประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมกับการบริหารงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูได้อย่างเหมาะสม เมื่อผู้บริหารสถานศึกษาได้นำเอาหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในสถานศึกษาควบคู่ไปกับการบริหารทรัพยากรการศึกษาทั้งหลายในสถานศึกษานั้นก็ได้ชื่อว่าเป็นสถานศึกษาที่มีคุณธรรม มีคุณภาพ ทั้งทางการศึกษาและทางด้านการประพฤติตนของผู้บริหาร ส่งผลให้ครูเกิดการยอมรับและเกิดความศรัทธาในตัวผู้บริหาร กระทั่งเกิดการพัฒนาตนเองส่งผลไปสู่การปฏิบัติงานในด้านด้านความรู้ ความสามารถ ด้านแรงจูงใจในการทำงาน ด้านมีคุณธรรม จริยธรรม จึงทำให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายขององค์กรอย่างมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมนัญชัย ชาวกลาง (2563, หน้า ก) ได้วิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ 3) การประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ผลการวิจัยที่พบว่า การประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก

ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การรับรู้ เป้าหมายร่วมกัน การร่วมรับผิดชอบ และการร่วมปฏิบัติงาน เพราะว่าปัจจัยเหล่านี้ เป็นส่วนที่ทำให้การบริหาร สถานศึกษามีประสิทธิภาพ เพราะครูเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน ทำให้เต็มใจที่จะปฏิบัติงาน ร่วมกันอย่างเต็มความสามารถ และสอดคล้องกับ Vroom and Deci (2017) กล่าวถึง ในการปฏิบัติงานของ บุคคลที่จะก่อให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพจะต้องประกอบด้วย การจูงใจในการปฏิบัติงานที่นำไปสู่การใช้ ความสามารถอย่างเต็มที่ การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพนั้น จึงมีความจำเป็นจะต้องคำนึงถึงความพึงพอใจ และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้เกิดขึ้นกับบุคคลเสียก่อน และสอดคล้องกับ Good. (2016, หน้า 195) กล่าว ว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเป็นวิธีการจัดสรรทรัพยากร ให้เกิดความสิ้นเปลืองน้อยที่สุด โดยสามารถ บรรลุจุดมุ่งหมายโดยใช้ทรัพยากรต่ำที่สุด กล่าวคือ เป็นการใช้ทรัพยากรโดยมีเป้าหมายหรือให้บรรลุ จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้สูงสุด

สรุป

1. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารงานที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวม ทั้ง 10 ด้าน พบว่า มีการประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารอยู่ใน ระดับ มาก
2. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยรวม ทั้ง 3 ด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด
3. ผลการวิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า มีความสัมพันธ์ในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย “การประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพใน การปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2” ที่ได้สรุปและ อภิปรายมานั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารควรที่จะยึดมั่น ฝึกฝน มีอุดมการณ์ในการใช้ชีวิต โดยนำหลักทศพิธราชธรรม มาใช้ ประกอบในการดำเนินชีวิต การทำงานให้มากที่สุด เพื่อให้ครูเกิดความเคารพ ศรัทธา และดำเนินงานได้อย่างมี ประสิทธิภาพเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการบริหารในทุกด้าน เพื่อกระตุ้นให้ครูมีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติในทุก ๆ ด้านอย่างเท่าเทียมกัน และส่งเสริมสนับสนุนให้ผลการปฏิบัติงานของครูมี ประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นไปกว่าเดิมด้วย

3. การประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครู ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องพยายามยึดมั่นในหลักทศพิธราชธรรมเป็นหลักแล้วนำมาฝึกฝน พัฒนาตนเอง เพื่อให้การบริหารงานนั้นส่งผลที่ดีและมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นไปด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำหลักพุทธธรรมอื่น ๆ มาศึกษาระดับการประยุกต์ใช้ในการบริหารงานสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริมการนำหลักพุทธธรรมมาช่วยส่งเสริมการบริหารงานสถานศึกษา

2. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อนำไปปรับปรุงการบริหารการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

บรรณานุกรม

กมลรัฐ อินทหัตถ์. (2556). เทคโนโลยีสารสนเทศและทฤษฎีการสื่อสาร. กรุงเทพฯ.

ยนต์ ชุ่มจิต. (2553). ความเป็นครู. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ โอเดียนสโตร์.

“ข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562,” ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม

ที่ 136 ตอนพิเศษ 68 ง. หน้า 19 20.

ณรงค์ชัย บุญประเสริฐ. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยองเขต 1. วิทยานิพนธ์. ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

นำศักดิ์ หนูคง. (ม.ป.ป.). การใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่นครศรีธรรมราช เขต 1. รายงานการวิจัย. สถาบันวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

มนัญชัย ชาวแกลง. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์. ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

เมธี นาอุดม. (2563). การปฏิบัติหน้าที่ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์. ค.ม. (การบริหารการศึกษา). สกลนคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

พุทธทาสภิกขุ. (2565). ทศพิธราชธรรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์"สุภาพใจ. สืบค้นเมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2565. แหล่งที่มา <https://www.mcu.ac.th/article/detail/511>

รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2564). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง. สืบค้นเมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2565. แหล่งที่มา <http://department.utcc.ac.th>.

Carter V. Good. (2016). Dictionary of Education. 3 rd ed. New York: Mc Graw-Hill.

H. V.& L. Edward Deci. Vroom. (2017). Management and motivation. New York: Penguin Book.